

ANVISNINGAR VID ANSÖKAN OM STATSBIDRAG FÖR INSATSER MOT HIV/AIDS OCH VISSA ANDRA SMITTSAMMA SJUKDOMAR TILL LANDSTING/REGIONER OCH KOMMUNER FÖR ÅR 2012

Smittskyddsinstitutet ansvarar sedan den 1 juli 2010 för att fördela statsbidrag samt för att planera, samordna och följa upp de samlade nationella insatserna inom detta område. Dessa anvisningar bygger på den överenskommelse som träffats mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) om vissa ersättningar inom folkhälsoområdet för år 2012.

Överenskommelsen omfattar 95 miljoner kronor. I överenskommelsen ges möjlighet att inom vissa utvecklingsområden ansöka om tre år. De övergripande prioriteringarna och villkoren gäller för treårsperioden 2010 till och med 2012. År 2012 är det sista året i treårsperioden. De aktörer som kan få del av statsbidraget är landsting och kommuner och de samordnar och prioriterar ansökningarna samt fördelar statsbidragen dels inom egen verksamhet dels till ideella organisationer på regional och lokal nivå.

MÅL OCH DELMÅL

Huvudmål och delmål för det förebyggande arbetet är:

Att begränsa spridningen av hivinfektion och andra sexuellt överförda och blodburna sjukdomar samt konsekvenserna av dessa infektioner för samhället och den enskilde. Dessutom anges tre delmål för det hivpreventiva arbetet:

- Antalet nyupptäckta fall av hivinfektion där smittoöverföringen skett i Sverige skall halveras till år 2016.

- Hivinfektion hos asylsökande och nyanlända anhöriginvandrare skall identifieras inom två månader och för övriga grupper som vistats i högendemiska områden inom sex månader.

- Kunskapen om hiv/aids och om hur det är att leva med sjukdomen skall förbättras i offentlig verksamhet, i arbetslivet och i samhället i stort.

Smittskyddsinstitutet har i samverkan med det Nationella Hivrådet fastställt tre mål för det förebyggande arbetet med att minska smittspridningen av klamydiainfektion:

- År 2014 ska andelen ungdomar och unga vuxna (15-29 år) som uppger att de alltid använder kondom med en ny eller tillfällig partner väsentligen ha ökat.

- År 2014 ska självinsikten och förståelsen för vilka konsekvenser oskyddat sex kan innebära väsentligen ha ökat inom målgruppen ungdomar och unga vuxna.

- År 2014 ska a) andelen ungdomar och unga vuxna som vet när man bör testa sig för klamydia ha ökat och b) ungdomar och unga vuxna med förhöjt riskbeteende testa sig regelbundet, minst var sjätte månad.

De insatser som får stöd från statsbidraget ska medverka till att ovanstående mål nås.

Olika dokument som tagits fram av och med stöd från Socialstyrelsen och Smittskyddsinstitutet och som kan användas vid planeringen av arbetet är:

Ungdomars Sexuella Hälsa (2007)

Kunskapsbaserad Hivprevention riktad till män som har sex med män (2007)

Nationell Kommunikationsstrategi (2008, 2010)

Nationell Handlingsplan för Klamydia-prevention (2009, 2011)

Att Förebygga hiv och STI bland Ungdomar och Unga Vuxna (kunskap och vägledning 2009)

UNGASS, Country Progress Report 2010, Sweden

UngKAB09, Göteborgs Universitet 2011

PREVENTIONSGRUPPER

I den nationella strategin har de från nationell synpunkt viktigaste målgrupperna för det hiv/STI-förebyggande arbetet identifierats:

- Män som har sex med män
- Personer med injektionsmissbruk
- Personer som är utsatta för prostitution

- Personer med utländsk bakgrund inom riskutsatta grupper, asylsökande och anhöriginvandrare från högendemiska områden
- Ungdomar och unga vuxna
- Utlandsresenärer
- Gravida kvinnor

Särskilda insatser behöver även genomföras för hivinfekterade barn och ungdomar samt insatser för att skapa öppenhet kring hiv/aids och motverka diskriminering av personer som lever med hiv.

ÖVERENSKOMMELSE FÖR ÅR 2012

Överenskommelsen mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting träffades i oktober 2011 och gäller under förutsättning att riksdagen beslutar avsätta medel, anslag 2:8, för år 2012 i enlighet med regeringens förslag i budgetpropositionen för år 2012.

ÖVRIGA UTGÅNGSPUNKTER

Perspektivet i överenskommelsen är treårigt. År 2012 avslutar perioden 2010-2012.

Överenskommelsen omfattar stöd till verksamheter av riksintresse, kunskap och kommunikation samt tidsbegränsade satsningar. Statsbidraget ska komplettera de olika huvudmännens satsningar inom ordinarie verksamhet.

Överenskommelsen utgår från ansvarsfördelningen enligt gällande lagar och bestämmelser som styr den ordinarie verksamheten.

Prioriteringarna ska styras av de utvecklingsbehov som identifieras utifrån förändringar i den epidemiologiska situationen samt från utvärderingar och uppföljningar.

Huvudmännen samordnar och prioriterar ansökningarna samt fördelar statsbidraget inom egen verksamhet och till ideella organisationer.

Regional och lokalt samråd och samverkan ska stimuleras.

Verksamheter som beviljas statsbidrag ska vara förankrade i huvudmännens ordinarie verksamhet.

Statsbidraget ska bidra till utvecklandet av en samverkansmodell för kommunikationsinsatser med syfte att stödja huvudmännens kommunikationsinsatser som genomförs med medel från statsbidraget.

FÖRDELNING OCH OMFATTNING

Statsbidraget består av tre utvecklingsområden:

A. Verksamheter av riksintresse med en omfattning av 45 miljoner.

B. Kunskap och Kommunikation; fortsatt utveckling av regionala kunskapsnätverk samt genomförande av kommunikationsinsatser med en omfattning av fem respektive två miljoner.

C. Tidsbegränsade satsningar på gemensamt identifierade utvecklingsbehov med en omfattning av 43 miljoner.

A. Verksamhet av riksintresse med en omfattning av 45 miljoner.

Dessa medel kan utgå till Stockholms kommun, Stockholms läns landsting, Göteborgs kommun, Landstinget i Västra Götalands län, Malmö kommun samt Skåne läns landsting.

Medlen ska användas till verksamheter av riksintresse, det vill säga att dessa ska ha stor betydelse för smittskyddet som helhet i riket. Med riksintresse avses en verksamhet som kan ha kunskapsgenererande effekt eller en verksamhet som har åtgärder som är förebyggande, vårdande eller stödjande och som riktar sig till individer/grupper i hela landet.

Staten och SKL har även kommit överens om att det är angeläget att stödja insatser för barn som är hivsmittade eller barn med anknytning till hivsmittade samt förebyggande insatser som genomförs av ideella organisationer.

Medlen fördelas enligt den fördelningsnyckel som Socialstyrelsen lämnat som förslag inför perioden 2010-2012. Fördelningen mellan landsting och kommun ska vara 75 procent respektive 25 procent av tilldelade medel.

Ansökan ska utgå från den ram som respektive storstadsregion tilldelats.¹

B. Kunskap och Kommunikation med en omfattning av fem respektive två miljoner; fortsatt utveckling av regionala kunskapsnätverk samt genomförande av kommunikationsinsatser

1. Fortsatt utveckling av regionala kunskapsnätverk (fem miljoner)

Syftet är att stödja samarbete mellan olika huvudmän för kunskapsuppbyggnad och kunskapsförmedling kring frågor som kan röra utveckling av verksamheter, implementering, uppföljning, utvärdering och rapportering.

För 2012 kan nätverken ansöka om fortsatt utveckling utifrån behov av stöd och samordning för:

- kunskapsuppbyggnad, utveckling av utbildningsmaterial, datainsamling, uppföljning, utvärdering och kunskapsåterföring av primärprevention
- att säkerställa en god kunskapsnivå rörande bemötandefrågor av personer med hiv
- forskning och utveckling inom området och samverkan med vetenskaplig expertis
- tvärssektoriell och tvärvetenskaplig samverkan

2. Genomförande av kommunikationsinsatser av betydelse för mer än en huvudman (två miljoner)

Syftet är att utveckla kunskapsnätverken så att de insatser som genomförs tillsammans med Smittskyddsinstitutets insatser kan bidra till genomförandet av den nationella kommunikationsstrategin. De regionala insatserna bör för att få effekt komplettera och förstärka de

nationella informationsinsatserna. Arbetet behöver utvecklas av Smittskyddsinstitutet i nära samarbete med de regionala/lokala huvudmännen. Staten och SKL är överens om att medlen ska användas till att stödja en samverkansmodell för kommunikationsinsatser med syfte att stödja huvudmännens insatser som genomförs med medel från statsbidraget. En arbetsgrupp som består av representanter för de regionala kunskapsnätverken ska tillsammans med Smittskyddsinstitutet arbeta med att utveckla samverkansmodellen. De regionala kunskapsnätverken ges möjlighet att under 2012 påbörja genomförandet av kommunikationsinsatser inom följande områden: -framtagande och produktion av samlat material som svarar mot regionala behov och som sker i linje med de nationella informationsinsatserna samt

- göra redan befintliga insatser av nationellt intresse tillgängliga för hela landet.

C. Tidsbegränsade satsningar på gemensamt identifierade utvecklingsbehov med en omfattning av 43 miljoner

Medel inom detta område kan sökas av samtliga landsting och kommuner. Statsbidraget kan utgå till insatser som bedrivs av andra aktörer med stöd från huvudmännen.

Staten och SKL har kommit överens om att statsbidraget inom detta utvecklingsområde ska fördelas enligt rullande treårsprioriteringar. Med det avses att en tredjedel av medlen fördelas till beslutade treårssatsningar 2010-2012 (år 3 män som har sex med män samt ungdomar/unga vuxna) och en tredjedel till beslutade treårssatsningar 2011-2013 (år 2 migranter m.fl. samt personer som lever med hiv). En tredjedel avsätts för prioriteringar 2012-2014.

1. Prioriteringar för åren 2012-2014 inom en ram av 14 333 300

Inom följande områden ges möjlighet till att ansöka om treårsprojekt:

- insatser riktade till personer med injektionsmissbruk, personer som säljer och köper sex samt utlandsresenärer.

¹ Fördelning i kronor (2010) 2011-2012

Stockholms läns landsting (18 255 562)	19 092 375
Stockholms stad (6 085 187)	6 364 125
Skåne läns landsting (8 194 500)	6 702 750
Malmö stad (2 731 500)	2 234 250
Västra Götalands läns landsting (7 299 938)	7 954 875
Göteborgs stad (2 433 313)	2 651 625

Projekt som syftar till att utveckla nya metoder bör prioriteras. Vid fördelningen av medlen ska följande vara vägledande:

-projekt som syftar till att utveckla nya metoder inom områdena och
-fördelningen och förändringen av förekomsten av hiv/aids i de definierade riskgrupperna.

IDEELLA ORGANISATIONER

Överenskommelsen framhåller att insatserna som bedrivs av ideella organisationer är av stor betydelse. Det är landsting och kommuner som samordnar och prioriterar ansökningarna samt fördelar statsbidraget inom egen verksamhet eller till ideella organisationer. Den verksamhet som finansieras ska vara riktad mot hiv och andra sexuellt överförbara och blodburna infektioner. Enbart verksamhets- och projektbidrag för insatser inom området kan därför utgå. Bidraget ska komplettera huvudmännens verksamhet.

Organisationsbidrag till ideella organisationer kan dock beslutas av kommuner och landsting i särskild ordning.

UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING

I överenskommelsen betonas analys och uppföljning av de insatser som finansieras av statsbidraget. Systematisk uppföljning av beviljade projekt bör ske årligen för högst fem procent av sökt statsbidrag. De längre projekt som erhåller statsbidrag ska bli föremål för en extern utvärdering vart tredje år. För kortare projekt ska utvärdering genomföras efter projektets slut. I ansökan ska en utvärderingsplan lämnas.

ANSÖKAN 2012

För 2012 lämnar huvudmännen en förenklad ansökan på särskild blankett. På första sidan, sökt statsbidrag, preciseras de summor som ansökan avser. Del A (riksintresse) kan endast sökas av huvudmännen i storstadsregionerna.

För varje utvecklingsområde, A, B och C, redovisas huvudmännens prioriterade insatser i olika bilagor.

För utvecklingsområde A (riksintresse), utvecklingsområde B (för den del som avser kunskapsutveckling) och för utvecklingsområde C anges i de olika bilagorna pågående treåriga projekt, år 2 och 3.

För utvecklingsområde A (riksintresse) anges på även ettåriga projekt.

För den del i utvecklingsområde B som omfattar kommunikationsinsatser ges möjlighet att för 2012 lämna en ansökan om att medverka i utvecklingen av de samlade informationsinsatserna.

För de prioriterade områdena 2012-2014 lämnas i bilaga 4 sammanfattande projektbeskrivningar (max 2 A4-sidor). Projekten kan omfatta högst tre år. De uppgifter som lämnas bygger på den projektblankett som utarbetats för regionala projekt. Större projekt kan innehålla delprojekt som utförs av olika aktörer och dessa projekt kräver endast en ansökan. De olika delprojekten utgör då olika aktiviteter i aktivitetsplanen.

SISTA ANSÖKNINGSDAG

Ansökan om statsbidrag för år 2012 ska vara Smittskyddsinstitutet tillhanda senast den 22 november 2011. Ansökan med bilagor ska skickas per post samt med e-post till helen.algelid@smi.se

BESLUT

Smittskyddsinstitutet fattar beslut om statsbidraget avseende område A, B samt område C senast den 20 december 2012. Besluten kommer att gälla under förutsättning att Smittskyddsinstitutet erhåller medel från anslaget 2:8 i den omfattning som överenskommelsen anger.

UTBETALNING AV STATS BIDRAG

Utbetalning av statsbidraget sker utan rekvisition.

UPPFÖLJNING OCH ÅTERRAPPORTERING

Landsting och kommuner som erhåller statsbidrag är skyldiga att återrapportera det beviljade bidraget senast 1 mars 2013. Smittskyddsinstitutet avser att återkomma med anvisningar avseende uppföljning av statsbidraget efter samråd med Sveriges Kommuner och Landsting.

SKYLDIGHET ATT LÄMNA UNDERLAG

Landsting/kommuner som erhåller statsbidrag är skyldiga att på begäran av Smittskyddsinstitutet lämna det underlag som behövs för granskningen av redovisningen.

ÅTERBETALNING

Smittskyddsinstitutet får besluta om att helt eller delvis kräva tillbaka ett bidrag:

1. Om bidraget helt eller delvis inte utnyttjats eller inte använts för det ändamål det har beviljats för.
2. Om mottagaren inte har återrapporterat enligt reglerna, eller
3. Om andra villkor i beslutet inte har följts.

PERSONUPPGIFTSLAGEN

Smittskyddsinstitutet kommer att behandla uppgifter som lämnats i ansökan om statsbidrag och i redovisningen av beviljade medel. Behandlingen är nödvändig för att Smittskyddsinstitutet enkelt skall kunna följa upp beslut och ekonomisk redovisning, nå kontaktpersoner, ta ut adress till utskick och statistikföring. Mottagare av uppgifterna är berörda handläggare vid Smittskyddsinstitutet.

YTTERLIGARE UPPLYSNINGAR

För ytterligare information hänvisas till:

Gunilla Rådö
Utredare
Tfn 08-457 3715
E-post: gunilla.rado@smi.se

Kristina Ingemarsdotter Persson
Utredare
Tfn 08-457 3712
E-post: kristina.ingemarsdotter.persson@smi.se

Monica Idestrom
Enhetschef
Tfn 08-457 3717
E-post: monica.idestrom@smi.se